

B.Com. Semester - 4 (CBCS) Examination
March/April-2024 [OLD COURSE]
COST ACCOUNTING - 2(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ અક્ષત લી. એક ટેન્ડર રજૂ કરવાની ઈચ્છા રાખે છે.તમોને નીચે જણાવેલી માહિતી આપવામાં આવે છે. (૨૦)

વિગત	રકમ (₹)
તા.31-12-2022 ના રોજ કાચામાલનો સ્ટોક	71,440
તા.31-12-2022 ના રોજ તૈયારમાલનો સ્ટોક	1,64,800
કાચામાલની ખરીદી	17,29,000
કાચામાલની ખરીદી લગતા ખર્ચા	3,400
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	8,29,400
કારખાનના પરોક્ષ ખર્ચા	2,07,350
ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચા	2,19,788
તૈયારમાલનું વેચાણ	32,58,200
તા.31-12-2023 ના રોજ કાચામાલનો સ્ટોક	93,240
તા.31-12-2023 ના રોજ તૈયારમાલનો સ્ટોક	1,69,938

નીચે જણાવેલ વધારાની મહિતીઓને ધ્યાનમાં લઈ એક વસ્તુની ટેન્ડર કિંમત દર્શાવતું ટેન્ડરપત્રક તૈયાર કરો.

કાચા માલની પડતર ₹ 1,25,000

મજૂરી ₹ 48,000

તા.31-12-2023 નારોજ પૂરા થતાં વર્ષ દરમિયાન મેળવેલ નફાનો દર કંપનીએ મેળવવાનો છે.

અથવા

પ્રશ્ન.૧ અભિષેક લિમિટેડે 2022-23 દરમિયાન પોતાની 50% ઉત્પાદન શક્તિએ 10,000 એકમોનું ઉત્પાદન કરી વેચ્યા. તા.31-3-2023 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતું નીચે મુજબ છે. (૨૦)

વિગત	રકમ (₹)	વિગત	રકમ (₹)
પ્રત્યક્ષ કાચા માલનો વપરાશ	6,00,000	વેચાણ	20,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	4,00,000		
કારખાનના પરોક્ષ ખર્ચા:			
સ્થિર	1,00,000		
ચલિત	1,50,000		
ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચા (સ્થિર)	1,80,000		
વેચાણ-વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચા:			
સ્થિર	60,000		
ચલિત (જેમાં વેચાણ ઉપર 5% કમિશનનો સમાવેશ થાય છે.)	1,50,000		
ચોખ્ખો નફો	3,60,000		
	20,00,000		20,00,000

2023-24 ના વર્ષ માટે અંદાજવામાં આવે છે કે,

- (1) 60% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ ઉત્પાદન કરવામાં આવશે જેમાંથી 90% એકમોનું વેચાણ કરવામાં આવશે.
- (2) પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચ, પ્રત્યક્ષ મજૂરી ખર્ચ અને કારખાના ચલિત ખર્ચમાં 20% વધારો થશે.
- (3) કારખાના સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચમાં ₹20,000 નો વધારો થવાની ધારણા છે.
- (4) વેચાણ ચલિત ખર્ચ વેચાણ કમિશન સિવાયના નંગ દીઠ તે જ રહેશે. વેચાણ પર કમિશન નંગદીઠ ₹7 સુધી ઘટાડાશે.
- (5) વેચાણ સ્થિર ખર્ચ 10% ઘટશે જ્યારે ઓફિસ સ્થિર ખર્ચ યથાવત રહેશે.
- (6) વેચાણ કિંમત પર 20% નફો મેળવવાનું નક્કી કર્યું છે.

તૈયાર કરો.

(1) વર્ષ 2022-23 નું પડતરપત્રક અને

(2) વર્ષ 2023-24 નું અંદાજી પડતર અને નફો દર્શાવતું પત્રક.

પ્રશ્ન.૨ તેજલ લી. ના તા.1-4-2023 થી ધંધો શરૂ કરે છે. તા.31-3-2024ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષના ખર્ચ અને નાણાકીય હિસાબો પ્રાપ્ય છે. નીચેની માહિતી પરથી તૈયાર કરો.

(૨૦)

(1) પડતરપત્રક (2) નાણાકીય હિસાબ મુજબનું નફા-નુકસાન ખાતું (3) મેળવણીપત્રક

વિગત	પડતરની માહિતી	નાણાકીય માહિતી
વપરાયેલ માલસામાન (40,000 કિલો)	કિલોદીઠ ₹28.50	કિલોદીઠ ₹26
પ્રત્યક્ષ મજૂરી(6000 માનવ દિવસ)	કામદારદીઠ ₹80	કામદારદીઠ ₹85
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	પ્રાથમિક ખર્ચના 20%	₹ 7,20,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	ઉત્પાદિત કિલોદીઠ ₹30	₹ 8,00,000
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ	વેચેલ કિલોદીઠ ₹50	₹19,20,000
સ્ટોક(4000 કિલો)(તા.31-3-2024)	ઉત્પાદન ખર્ચ મુજબ	₹ 3,00,000
ચાલુકામ (તા.31-3-2024)	₹3,24,000	₹3,24,000
વેચાણ (32,000 કિલો)	₹130 પ્રતિ કિલો	₹129.50 પ્રતિ કિલો
મળેલું ભાડું	----	₹2,40,000
માંડી વળેલા પ્રાથમિક ખર્ચ	----	₹60,000

અથવા

પ્રશ્ન.૨ તુલસી લિ.નું તા.31-3-2024 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું વેપાર-ન.નું. ખાતું નીચે પ્રમાણે છે.

(૨૦)

ઉ.

જ.

વિગત	₹	વિગત	₹
વપરાયેલો માલસામાન	4,00,000	વેચાણ(9750 એકમો)	10,23,750
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	2,25,000	આખરસ્ટોક(250એકમ,	
કાચોનફો	4,17,500	એકમદીઠ ₹75)	18,750
	10,42,500		10,42,500
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	1,38,000	કાચો નફો	4,17,500
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	1,59,000	વ્યાજ અને ભાડું	12,000
વેચાણ ખર્ચ	84,000		
ઘાલખાધ	12,500		
ચોખ્ખો નફો	36,000		
	4,29,500		4,29,500

પડતરપત્રક નીચે મુજબ દર્શાવે છે.

- (1) માલસામાન અને મજૂરીની ખરેખર પડતર ઉધારવામાં આવી છે.
- (2) કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 60% લેખે વસુલ કરવામાં આવે છે.
- (3) વહીવટી પરોક્ષખર્ચા કારખાના પડતરના 20%લેખે વસૂલ કરવામાં આવે છે.
- (4) વેચાણ ખર્ચા એકમદીઠ ₹9 લેખે ઉધારવામાં આવેલ છે.

તૈયાર કરો: (1) પડતર પત્રક (2) મેળવણીપત્રક

પ્રશ્ન.3 આરવ લિ. નું ઉત્પાદન ત્રણ પ્રક્રિયા 'A', 'B' અને 'C' માંથી પસાર થાય છે. પ્રક્રિયા A માં કાચામાલના 2000 એકમો ₹ 5 ના ભાવે દાખલ કરવામાં આવ્યા. પ્રક્રિયાના અન્ય ખર્ચની વિગત નીચે મુજબ છે. (૧૫)

વિગત	A	B	C
પરચુરણ માલસામગ્રી	4000	2000	2000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	10000	12000	14000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	2000	2000	2000

કુલ પરોક્ષ ખર્ચા ₹ 18000 જે પ્રત્યક્ષ મજૂરીના પ્રમાણમાં ફાળવવાના છે.

ઉત્પાદન દરમિયાન કોઈ પણ પ્રકારનો બગાડ થયો નથી, તેમ ધારીને દરેક પ્રક્રિયાના અંતે એકમદીઠ પડતર દર્શાવવા પક્રિયાના ખાતા તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.3 એક વસ્તુ પ્રક્રિયા 'અ' અને 'બ' માંથી પસાર થાય છે. તા.31-3-2023 ના રોજ પૂરા થતાં એક માસ દરમિયાન પ્રક્રિયા 'અ' માં માલસામાન ના 1,000 એકમો એકમદીઠ ₹ 20 લેખે દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. અન્ય માહિતી નીચે મુજબ છે.: (૧૫)

વિગત	પ્રક્રિયા-અ	પ્રક્રિયા-બ
પ્રત્યક્ષ માલસામગ્રી	₹1,100	₹2,650
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	₹10,000	₹11,000
ઉત્પાદન ખર્ચા	₹7,000	₹7,500
ખરેખર ઉત્પાદન (એકમોમાં)	900	830
સામાન્ય બગાડ	5%	10%
બગાડની એકમદીઠ વેચાણ કિંમત	₹2.00	₹5.00

પ્રક્રિયા ના ખાતા તેમજ અસામાન્ય બગાડ અને અસામાન્ય વધારાના ખાતા તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન.૪ શિવાની મેન્યુ.લિમિટેડ દ્વારા જોબ નં.104 અંગે નીચેની માહિતી પ્રાપ્ત થઈ છે. (૧૫)

માલસામાન	68,300	
મજૂરી: વિભાગ-1:	80 કલાક,	કલાકદીઠ ₹50
વિભાગ-2:	60 કલાક,	કલાકદીઠ ₹80
વિભાગ-3:	40 કલાક,	કલાકદીઠ ₹100
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા:	વિભાગ-1:	4000 મજૂર કલાક માટે ₹1,00,000
	વિભાગ-2:	3000 મજૂર કલાક માટે ₹1,20,000
	વિભાગ-3:	2500 મજૂર કલાક માટે ₹1,25,000
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા:	10,000 કલાક માટે ₹	1,50,000

જોબ નં.104 ની પડતરની ગણતરી કરો. જો વેચાણ કિંમત ₹1,00,000 નક્કી થઈ હોય તો નફો જણાવો.

અથવા

પ્રશ્ન.૪ ભાવેશ લિમિટેડે જાન્યુઆરી, ફેબ્રુઆરી, અને માર્ચ-2024 ના મહિનાઓ માટે દરેક મહિને ટી.વી.ના છૂટા ભાગના (૧૫) 3000 એકમો પૂરા પાડવાનો કરાર મેળવે છે. મહિને બેચ ઓર્ડર મુજબ ઉત્પાદન શરૂ થાય છે. અને ખરેખર માલસામાન અને પ્રત્યક્ષ મજૂરી બેચ ખાતે નોંધવામાં આવે છે જ્યારે પરોક્ષ ખર્ચો કામદાર કલાકદીઠ, વસૂલ કરવામાં આવે છે. છૂટાભાગના એક એકમ ની વેચાણ કિંમત ₹20 નક્કી કરવામાં આવી છે. નીચે આપેલ વિગત પર થી દરેક બેચ દીઠ પડતર અને નફો નક્કી કરો તથા 9000 એકમ પર નફો નક્કી કરો.

માસ-2024	બેચનું કુલ ઉત્પાદન	માલ સામાનની પડતર(₹)	પ્રત્યક્ષ મજૂરી(₹)
જાન્યુઆરી	4000 એકમ	24,000	20,000
ફેબ્રુઆરી	4800 એકમ	19,200	24,000
માર્ચ	3200 એકમ	6,400	16,000

કામદાર કલાકદીઠ ₹5 લેખે પ્રત્યક્ષ મજૂરી ચૂકવવામાં આવે છે.

અન્ય વિગત

માસ-2024	પરોક્ષ ખર્ચ (₹)	કુલ કામદાર કલાકો
જાન્યુઆરી	48,000	12000
ફેબ્રુઆરી	72,000	12000
માર્ચ	1,20,000	15000

ENGLISH VERSION

Que.1 Akshat Ltd. Wants to present aa tender. Following information has been given you. (20)

Particulars	Amt.(₹)
Stock of raw materials as on dt.31-12-2022	71,440
Stock of finished goods as on dt.31-12-2022	1,64,800
Purchases of raw materials	17,29,000
Purchases expenses of raw material	3,400
Direct Wages	8,29,400
Factory overheads	2,07,350
Office overheads	2,19,788
Sales of finished goods	32,58,200
Stock of raw Materials as on dt.31-12-23	93,240
Stock of finished goods as on dt.31-12-23	1,69,938

Prepare tender cost sheet showing tender price of a product, after considering following additional information.

Cost of raw materials 1,25,000

Direct wages 48,000

Rate of profit earned for the year ending dt.31-12-2023 is to be maintained by the company.

OR

- Que.1 Abhishek Ltd produced and sold 10,000 units at its 50% production capacity. Following is the profit and loss account for the year ended 31st March,2023. (20)

Dr.		Cr.	
Particulars	₹	Particulars	₹
Direct materials consumed	6,00,000	Sales	20,00,000
Direct labour	4,00,000		
Factory Overheads:			
Fixed	1,00,000		
Variable	1,50,000		
Office Overheads(fixed)	1,80,000		
Selling and distribution overheads:			
Fixed	60,000		
Variable(including commission on sales @5%)	1,50,000		
Net Profit	3,60,000		
	20,00,000		20,00,000

For the year 2023-24, it is estimated that:

- (1) Production will be carried out at 60% capacity, of which 90% units will be sold.
- (2) Direct materials cost, labour cost and variable factory overhead will rise by 20%.
- (3) Factory fixed overheads are expected to go up by Rs.20,000.
- (4) Selling variable cost per unit will be same except commission on sales. The commission on sales will be reduced up to Rs. 7 per unit.
- (5) Selling fixed overhead will be reduced by 10% whereas office overhead will remain the same.
- (6) It is determined to get 20% profit on selling price.

Prepare:

- (1) The cost-sheet for the year 2022-23.
- (2) A statement showing estimated cost and profit for the year 2023-24.

- Que.2 Tejal Ltd. Started business from 1-4-2023. Details are available from cost and Financial Records of the company for the year ended on 31-3-2024. (20)

Prepare: (1) Cost sheet (2) Profit and loss A/c (3) Reconciliation statement.

Particular	Cost Details	Financial Detail
Material Consumed (40,000 kg.)	@ ₹ 28.50 per Kg.	@ ₹26.00 per Kg.
Direct Labour (6000 Men days)	₹80 per workmen	₹85 per workmen
Factory Overheads	20% of primary cost	₹7,20,000
Adm. Expenses	₹30 per Kg. on production.	₹8,00,000
Selling Expenses	₹ 50 per Kg. on sales	₹19,20,000
Stock (4,000 Kg.) on 31-3-2024	As per production cost	₹3,00,000
Work in Progress on 31-3-2024	₹3,24,000	₹3,24,000
Sale (32,000 Kg.)	₹130 per Kg.	₹129.50 per kg.
Rent Received	-----	₹2,40,000
Preliminary Expenses-Written off	-----	₹60,000

OR

- Que.2 Trading and profit and loss A/C of Tulsi Ltd. For the year ended on 31-3-2024. (20)

Trading and profit and loss A/C

Particulars	(₹)	Particulars	(₹)
To material consumed	4,00,000	By Sales(9750 units)	10,23,750
To Wages	2,25,000	By closing Stock(250 units @ ₹ 75)	18,750
To Gross Profit	4,17,500		
	10,42,500		10,42,500
To Factory overheads	1,38,000	By Gross profit	
To Office overheads	1,59,000	By interest & Rent	4,17,500
To Selling Expenses	84,000		12,000
To Bad debts	12,500		
Net profit	36,000		
	4,29,500		4,29,500

The cost sheet shows the following:

- (1) Cost of materials and wages are debited at actual cost.
- (2) Factory overheads are absorbed @ 60% of labour cost.
- (3) Office overheads are absorbed @ 20% on factory cost.
- (4) Selling overheads are charged @ ₹ 9 per unit.

Prepare: (1) Cost sheet. (2) Reconciliation statement.

Que.3 A production manufactured by Arav Ltd. Passes through three processes A,B and C. 2000 units were introduced at ₹ 5 per unit in processes A. (15)

Other particulars are as given below:

Particulars	A	B	C
Sundry Material	4,000	2,000	2,000
Direct Labour	10,000	12,000	14,000
Direct expenses	2,000	2,000	2,000

Total overheads of ₹ 18,000 are to be divided in proportion of direct labour.

Assuming there is no loss and waste during any processes. Prepare Process Accounts showing cost per unit.

OR

Que.3 A product passes through two process A and B for a month ended on 31-3-2023, particular are as given below: (15)

Unit of raw material introduced in process A are 1000 units @ ₹20 per unit

Particulars	Process-A	Process-B
Direct Material	₹1,100	₹2650
Direct Labour	₹10,000	₹11,000
Manufacturing Expenses	₹7,000	₹7,500
Actual Production (in Units)	900	830
Normal Wastage	5%	10%
Selling Price of waste per unit	₹2.00	₹5.00

Prepare Process Accounts and Abnormal Loss A/c and Abnormal gain A/c.

Que.4 The following information is received for Job No.104 of Shivani Co. Ltd. (15)

Materials ₹68,300

Wages: Department-1: 80 Hours at ₹50 per hour

Department-2: 60 Hours at ₹80 per hour

Department-3: 40 Hours at ₹100 per hour

Variable overheads: Department-1: ₹ 1,00,000 for 4,000 labour hours

Department-2: ₹ 1,20,000 for 3,000 labour hours

Department-3: ₹ 1,25,000 for 2,500 labour hours

Fixed Overheads: Estimated at ₹ 1,50,000 for 10,000 hour

Calculate the cost of Job No.104 and estimate profit earned in the selling price Quoted was ₹ 1,00,000.

OR

Que.4 Bhavesh limited undertaken to supply 3000 T.V. components per month for the month of January, February, and March-2024. Every month a batch order is opened against which materials and labour cost are booked at actual. Overheads are levied at a rate per labour hour. The selling price is contracted ₹20 per units. (15)

The following data present the cost and profit per unit to each batch and overall position of the order for the 9000 units.

Month-2024	Batch out put	Material Cost (₹)	Labour Cost (₹)
January	4000 unit	24,000	20,000
February	4800 unit	19,200	24,000
March	3200 unit	6,400	16,000

Labour is paid at the rate of ₹5 per hour

The other details are:

Month-2024	Overheads (₹)	Total Labour hours
January	48,000	12,000
February	72,000	12,000
March	1,20,000	15,000
